• Department of Marathi

• Course Outcomes.

• F Y B Sc.

• Semester -1

Mar. AECI A: व्Ö£ÖÖ आणि संवाद कौशल्ये µÖÖ“ÖÖ †³µÖÖÃÖ	• ×¾Ö–ान शाखेतील विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याची आवड निर्माण ÆüÖêŸÖê. • साहित्यातून प्रकट होणाऱ्या जीवनमूल्यांचे संस्कार विद्यार्थ्यांवर ÆüÖêŸÖÖŸÖ. • विद्यार्थ्यांमध्ये संवादकौशल्यांचा विकास होतो.

• Semester -2

Mar. AECI A 2 : व्Ö£ÖÖ आणि संवाद कौशल्ये µÖÖ“ÖÖ †³µÖÖÃÖ	• मराठी लेखन कौशल्यांचा विकास होतो. • ¯ÖÎÃÖÖ¸ü´ÖÖध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये विकसित होतात. • नोकरीसाठी आवश्यक अर्ज,मागणी व तक्रारपत्रचे लेखन करता येते.

• F Y B A

• Semester -1

Mar. G – 111 A वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास -कथा	• व्»ÖÖ शाखेतील विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याची आवड निर्माण होते. • साहित्यातून प्रकट होणाऱ्या जीवनमूल्यांचे संस्कार विद्यार्थ्यांवर होतात. • मराठी साहित्याचा विशेष अभ्यास करण्याची प्रेरणा मिळते व त्यात करिअर करता येते.

• Semester -2

Mar. G – 121 A वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास -क×¾ÖŸÖÖ	• मराठी कवितेच्या अभ्यासातून काव्यलेखन व सादरीकरणाची कला विकसित होते. • ¯ÖÎÃÖÖ¸ü´ÖÖ–µÖ´ÖÖÓÖÖšüß व्Ö¾µÖलेखन व्¸üŸÖÖ µÖêŸÖê. • साहित्य प्रकारातील फरक समजून घेता येतो.

• F Y B Com

• Semester -1

¾ÖÖ’´Ö¾Öीन व उपयोजित ´Ö¸üÖšüß 10217	• वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याची आवड निर्माण होते. • ´Ö¸üÖšüß ÃÖÖ×ÆüŸµÖÖ ¯ÖÏÃÖ¨ü –ालेल्या उद्योजकांच्या चरित्र व कार्याची ओळख होते. • कार्यालयीन कामकाजासाठी आवश्यक त्या लेखनकौशल्यांचा विकास होतो.

• Semester -2

वाङ्मयीन व उपयोजित ´Ö¸üÖšüß 10227	• वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याची आवड निर्माण होते. • ´Ö¸üÖšüß ÃÖÖ×ÆüŸµÖÖ ¯ÖÏÃÖ¨ü –ालेल्या उद्योजकांच्या चरित्र व कार्याची ओळख होते. कार्यालयीन कामकाजासाठी आवश्यक त्या लेखनकौशल्यांचा विकास होतो.

• S Y B A

• Semester -1

वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास व्Ö¤ü²Ö¸üß (रारंगढांग) : 231 A	• मराठी कादंबरीतून मानवीमूल्य व जीवनमूल्यांचा परिचय होतो. • रारंगढांग या कादंबरीतून निसर्ग व मानव यांच्यातील संघर्षाचे स्वरूप लक्षात यêŸÖê. • नैसर्गिक आपत्तीचे मानवी जीवन व कार्यावर होणारे परिणाम लक्षात येतात.

• Semester -2

वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास आत्मकथन :(माती ,पंख आणि आकाश) 241 A	• –ानेश्वरमुळे यांच्या असामान्य कर्तृत्वाची ओळख ÆüÖêŸÖê. • सामान्य कुटुंबातील मुले जिद्द व चिकाटीने भारतीय प्रशासनात उच्च पदस्थस्थानी विराजमान होतात,हे या चरित्रनायकाच्या जीवनदर्शनातून सिद्ध होते. • ´Ö¸üÖšüß ´ÖÖ–µÖ´ÖÖŸÖæ»ÖÖ ´ÖÖ»ÖÖÆüß ŸµÖÖÓ“µÖÖ –ान व कौ¿Ö»µÖÖ“µÖÖ ²ÖôûÖ¾Ö¸ü †ÖŸÖ¸üÖ¸üÖÂ™Òüßµ ¯ÖÖŸÖôûß¾Ö¸ü प्रशासकीय नेतृत्त्व करून आपला ठसा उमटवितात,हा संदेश या आत्मकथनातून मिळतो. • महाराष्ट्रातील ग्रामीण तरुणांना प्रेरणादायी ठरते.

- **S Y B A- S1**

- **Semester -1**

´Ö¬µÖयुगीन गद्य- ¯Öª वाङ्मयीन प्रकारांचा †³µÖÖÃÖ - बखर (MAR - 232)	• मध्ययुगीन काळातील मराठी भाषेचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये लक्षात येतात. • तत्कालीन साहित्यकृतीतून अध्यात्मिक,सांस्कृतिक आणि ऐतिहासिक मूल्यांची ओळख होते. • संतकाव्याचे प्रकार आणि त्यांचा आकृतीबंध यांचे स्वरूप कळते. • बखरीतून ऐतिहासिक दस्तऐवज कळतो.

- **Semester -2**

मध्ययुगीन गद्य- ¯Öª वाङ्मयीन प्रकारांचा †³µÖÖÃÖ - एकनाथची निवडक भारुडे (MAR - 242)	• संत एकनाथांच्या भारुडातून मध्ययुगीन समाजजीवनाचे दर्शन घडते. • दैनंदिन जीवनातील लोकव्यवहार आणि समस्यांची जाणीव निर्माण होते. • संत एकनाथांच्या आध्यात्मिक विचारातून सहिष्णुता व भूतदया या मूल्यांची ओळख होते.

- **S Y B A- S2**

- **Semester -1**

ÃÖÖ×ÆüŸµÖÖÃÖÖ¸üb ¯Ö ×¾Ö“ÖÖ¸ü MAR - 233	• ¤ê¿Ö-विदेशी साहित्यशास्त्राच्या संकल्पना समजतात. • ³ÖÖ¸üŸÖßµÖ ÃÖÖ×ÆüŸµÖ¿ÖÖÃ¡ÖÖ“ÖÖ ¯Ö×¸ü“ÖµÖ ÆüÖêŸÖÖê. • साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया आणि त्याचे प्राचीन काळापासून अस्तित्त्वात असलेले साहित्य प्रकार कळतात.

- **Semester -2**

ÃÖÖ×ÆüŸµÖÖÃÖÖ¸üb ¯Ö ×¾Ö“ÖÖ¸ü MAR - 243	• साहित्यनिर्मितीसाठी आवश्यक असणाऱ्या शक्तींचा परिचय होतो. • ¯Ö×ŸÖ³ÖÖशक्ती,कल्पनाशक्ती व Ã±ÖúŸÖá,यांच्याद्वारा साहित्यनिर्मिती होत असल्याचे ज्ञान प्राप्त ÆüÖêŸÖê. • साहित्याचे प्रयोजन आणि त्याचे स्वरूप जाणून घेता येते.

- **T Y B A - G3**

- **Semester -1**

वाङ्मय प्रकारांचा †³µÖÖÃÖ: नाटक (MAR-351)	• नाट्य वाङ्मय प्रकारातुन मानवी जीवनातील संघर्षाचे स्वरूप कळते. • कामगारांच्या सामाजिक व आर्थिक समस्यांची जाणीव होते. • बेराजगारीची समस्या सोडविण्यासाठी तरूण पिढी वाममार्गाला लागलेली दिसते • महानगरीय जीवनाŸÖß»Ö भुकेचे व उपासमारीचे प्रश्न सोडविण्यासाठी अनैतिक मार्गाचा अवलंब केला जातो.

- **Semester -2**

वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास: ललित गद्य (MAR-361)	• मराठी साहित्यातील दर्जेदार व सर्वोत्कृष्ट ललितकृतींचा परि“ÖµÖ ÆüÖêŸÖÖê. • सर्वोत्कृष्ट ललित गद्यातून आनंदातून प्रबोधन केले जाते. • लालित्यासह वैचारिक मांडणीतून मानवी जीवनाची विविधांगाने केलेली चर्चा आकर्षक वाटते. • ललित गद्यातून लेखकांच्या अनुभवाचे प्रकटीकरण होत असल्याने विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्य निर्मितीच्या प्रेरणा जागृत होतात. • आत्मनिष्ठ अनुभवातून समष्टीच्या जीवनाची प्रचिती विद्यार्थ्यांना येते.

- **T Y B A S3**

- **Semester -1**

आधुनिक मराठी **¾ÖÖ ’ ´ÖµÖÖ“ÖÖ ‡×ŸÖÆüÖÃÖ** **1920 ŸÖê 1960** **MAR - 353**	• १९२० ते १९६० या काळातीत –ालेले सामाजिक परिवर्तन समजते. • मराठी साहित्याचा इतिहास आणि त्याच्या आशयाभिव्यक्तीत –ालेले बदल लक्षात येतात. • या काळातील कथा व कादंबरीकारांच्या समकालीन जीवनाचे वास्तव दर्शन घडते.

- **Semester -2**

आधुनिक मराठी **¾ÖÖ ’ ´ÖµÖÖ“ÖÖ ‡×ŸÖÆüÖÃÖ** **1920 ŸÖê 1960** **MAR - 363**	• स्वातंत्र्योत्तर काळातील सामाजिक परिवर्तनाची मूल्ये विद्यार्थ्यांना समजून घेता येतात. • साने गö¹)जी यांच्या साहित्यातील मानवी मूल्यांचा परिचय होतो. • व्यंकटेश माडगुळकर यांच्या कादंरीतून ग्रामीण संस्कृतीचे दर्शन घडते. • विभावरी शिरूरकर यांच्या साहित्यातून स्त्रीजीवनातील समस्यांचे स्वरूप कळतê.

- **T Y B A S4**

- **Semester -1**

सामान्य भाषावि–ान **आणि पारंपरिक व्याकरण** **MAR -354**	• भाषा माध्यमाचे महत्त्व लक्षात येते . • व्यक्तीविकासासाठी ³ÖÖÂÖê“ÖÖ ¯Ö³ÖÖ¾Öß वापर करता येते. • मराठी भाषेच्या विकासासाठी जाणकार ×¯ÖœüßË ŸÖµÖÖ¸ü ÆüÖêŸÖê. • बोलीभाषा व प्रमाण भाषा यातील भेद लक्षात येतो • भाषा कोणतीही असली तरी तिचे महत्त्व सारखेच असल्याचे कळते.

- **Semester -2**

सामान्य भाषावि–ान **आणि पारंपरिक व्याकरण** **MAR -354**	• ´Ö¸üÖšüß व्यकरणाचे –ान –ÖÖ»µÖÖÃÖÖ ¯ÖÃÖÖ¸ü´ÖÖ¬µÖ´Ö आणि मुद्रणालयात करिअरच्या संधी उपलब्ध होण्यास मदत होते. • .स्पर्धा परीक्षेसाठी उपयुक्त Š¸üŸÖê. • भाषाशुद्धीसाठी व्याकरणाची मदत होते

- **S Y B Sc**

- **Semester -1**

»Ö×»ÖŸÖ ×¾Ö–ÖÖन आणि **¾ÖÖ ’ ´ÖµÖ - “Ö×¸üŸÖ** **(MAR -231)**	• ×¾Ö–ान शाखेच्य विद्यार्थ्यांना ललित साहित्यकृतीतून सहजसुलभ व रंजक भाषेत वि–ानाचा परिचय करून देता येतो. • साहित्य वाचनाची गोडी लावून त्यातील जीवनमूल्यांचे संस्कार करता येतात. • ¾Ö–ानिकांच्या जीवनचरित्र व कार्यातून विद्यार्थ्यांना प्रेरणा मिळतात. • ×¾Ö–ाननिष्ठ दृष्टिकोन विकसित करता येतो.

- **Semester -2**

»Ö×»ÖŸÖ ×¾Ö–ÖÖन आणि **¾ÖÖ ’ ´ÖµÖ - नाटक** **(MAR -231)**	• ×¾Ö–ान शाखेच्य विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याची गोडी निर्माण होते. • मराठी नाट्य वाङ्मयाच्या अभ्यासातून मानवी नीतीमूल्यांची शिकवण मिळते. • नाटकातील व्यक्तींचे जीवन आणि प्रत्यक्षातील जीवन यातील कल्पकता आणि वास्तवता जाणून घेता येते. • प्रेमाच्या गावा जावे या नाटकातून दोन पिढ्यातील संघर्षाचे दर्शन घडते.

M. A. I

Semester -1

• **´Ö¸üÖšüß ¾ÖÖ’ü´ÖµÖÖ“ÖÖ ‡×ŸÖÆüÖÃÖ–¯ÖÖ¸ü³Ö ŸÖê 1660 MAR - 111**	• साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया समजून घेण्यासाठी वाङ्मयाच्या इतिहासातील परिवर्तने समजून घेता µÖêŸÖê. • त्या त्या ग्रंथांतून सामाजिक मूल्यपरिवर्तने जाणून घेता येतात. • सुरुवातीच्या काळातील मराठी वाङ्मयनिर्मितीच्या कारणांची सामाजिक पार्श्वभूमी समजून ‘ÖêŸÖê µÖêŸÖê.

Semester -2

• **´Ö¸üÖšüß ¾ÖÖ’ü´ÖµÖÖ“ÖÖ ‡×ŸÖÆüÖÃÖ - 1660 ŸÖê 1818 MAR - 121**	• मध्ययुगीन काळातील संत वाङ्मयाच्या निर्मितीची सामाजिक कारणे लक्षात येतात. • संतांनी सामाजिक व अध्यात्मिक प्रबोधनासाठी साहित्यमाध्यम प्रभावीपणे वापरलेले दिसते. • संतांच्या वाङ्मयातील सामाजिक मूल्यसरणीचा परिचय होतो.

M. A. I

Semester -1

• **समीक्षा : MAR :112**	• साहित्याच्या निर्मिती प्रक्रियेचे स्वरूप,त्याच्यातील बदल,त्याचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये समजून ‘ÖêŸÖÖ µÖêŸÖÖŸÖ. • साहित्याची चिकित्सा करता येत असल्याने समीक्षक म्हणून लेखन व्यवयास करता येतो. • समीक्षक म्हणून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाची जडणघडण होते. • नवलेखक व प्रकाशकांना सुयोग्य मार्गदर्शन करणारी समीक्षकांची पिढी निर्माण होते.

Semester -2

• **संशोधन MAR - 122**	• साहित्य संशोधनाने सांस्कृतिक मूल्यांची चिकित्सा करता येते. • समकालीन समाजाची जीवनशैली लक्षात येते . • समाजाला योग्य दिशा देण्यासाठी वैचारिक प्रबोधन करता येते. • सामाजिक प्रश्न आणि समस्यांची उकल साहित्य संशोधनातून केली जाते. • ‹´Ö.±ú߻Ö ¾Ö ¯Öß‹“Ö.›ß. ¯Ö¤¾Öß ¯ÖÖ¯ßत करता येऊन प्राध्यापकी व्यवसाय करण्यास उपयोगी ठरते.

M. A. I

Semester -1

• **साहित्यकृतींचा †³µÖÖÃÖ : कविता व नाटक MAR :113**	• साहित्याच्या प्रक ारांनुसार मोठ्या प्रमाणात साहित्यकृती प्रसिद्ध होत अल्याचे विद्यार्थ्यांना क×ôüŸÖê. • कालिक भान राखून निवडक व प्रातिनिधिक स्वरुपात साहित्य कृतीचा अभ्यास केल्यास लेखकांवर त्यांच्या समकालीन परिस्थितीचा पडलेला प्रभाव समजतो. • कुलवधू नाटकातून स्वातंत्र्यपूर्वकालीन जीवनमूल्यांचा परिचय होतो. • केशवसुतांच्या काव्यातून सामाजिक जाणिवा विद्यार्थ्यांमध्ये रूजतात. • कुलवधू नाटकातून विवाहसंस्थेचा परिचय होतो. • कुलवधू नाटकातून स्त्रीच्या स्वातंत्र्याचे विचार विद्यार्थ्यांच्या मनावर बिंबवले जातात.

Semester -2

समीक्षा : कथा व कांÖ¤ü²Ö¸üß **MAR :123**	• इडापिडा टळो या कथासंग्रहातून ग्रामीण समाजातील बदलत्या जीवनशैलीचे दर्शन घडते. • संवेदनशून्य पिढी निर्माण होत असल्याची जाणीव विद्यार्थ्यंमध्ये निर्माण होते. • ²Ö-बळीचा या कादंबरीतून भ्रष्ट आणि स्वार्थांध व्यक्तींच्या प्रवृत्तीचा परिचय होतो. • या अभ्यासक्रमास नेमलेल्या साहित्यकृतीतून सामाजिक अध:पतन होत असल्याचे विद्यार्थ्यांना निदर्शनास आणून देऊन चांगली मूल्ये रुजविली जातात.

M. A. I

Semester -1

Ã¡Öß¾ÖÖ¤üß ÃÖÖ×ÆüŸµÖ **MAR - 114 A**	• पाश्चात्य व भारतीय स्त्रीमुक्ती चळवळीची कारणे लक्षात येतात. • जगभरातील कौटुंबिक सामाजिक संस्थामध्ये पुरुषांचे वर्चस्व असल्याने स्त्रियांवर होणाऱ्या अन्यायाचे स्वरूप कळते. • स्त्रीस्वातंत्र्याचा पुरस्कार करणाऱ्या जीवनमूल्यांचे संस्कार होतात.

Semester -2

Ã¡Öß¾ÖÖ¤üß ÃÖÖ×ÆüŸµÖ **MAR - 124 A**	• सांस्कृतिक मूल्यांच्या पार्श्वभूमीवर भारतीय स्त्रीजीवनाचा लेखाजोखा समजून घेता येतो. • स्त्रीकेंद्रित साहित्यकृतीच्या माध्यमातून स्त्रियांचे जीवनविश्व समजून घेता येते. • पाश्चात्य व भारतीय स्त्रीवनातील फरकही कळतो. • Ã¡Öß ÆüßÖ मातृस्वरूप असून तिच्या सन्मानाचे आणि आदराचे स्थान विद्यार्थ्यांच्या मना

M. A. II

Semester -1

Ã¾ÖÖŸÖÓ¡µÖÖ¢ÖÖê¢ü¸ü कांÖÔÖŸÖß»Ö ÃÖÖ×ÆüŸµÖ ¯ÖÏ¾ÖÖÆü: MAR - 231 **१.महानगरीय साहित्य** **२.ग्रामीण साहित्य**	• भारतीय समाजरचना बहुविध असल्याने जात,धर्म,वंश आणि पंथ अशा समूहांमधून लेखन करणाऱ्या लेखकांच्या कलाकृतीतून त्यांच्या समूहाच्या प्रथा,परंपरा आणि विविध जीवनमूल्यांची ओळख होते. • ग्रामीण,दलित,आदिवासी व स्त्रीविषयक साहित्यातून भारतीय समाजजीवनातील विविधतेतून एकतेचे दर्शन घडते. • सामाजिक विषमतेचे स्वरूप लक्षात घेऊन समतेचे व बंधुभावाचे मूल्ये विद्यार्थ्यांवर रुजविले •ÖÖŸÖÖŸÖ. • महानगरीय जीवनाची ओळखü ÆüÖŸÖê.

Semester -2

Ã¾ÖÖŸÖÓ¡µÖÖ¢ÖÖê¢ü¸ü कांÖÔÖŸÖß»Ö ÃÖÖ×ÆüŸµÖ ¯ÖÏ¾ÖÖÆü : MAR - 241 **1.¤ü×»ÖŸÖ ÃÖÖ×ÆüŸµÖ** **2.†Ö×¤ü¾ÖÖÃÖß ÃÖÖ×ÆüŸµÖ** **३.भटके विमुक्त ÃÖÖ×ÆüŸµÖ** **4.´ÖãÃ»Ö´Ö ÃÖÖ×ÆüŸµÖ**	• दलित साहित्यातून सामाजिक परिवर्तनवादी विचारांचा प्रभाव विद्यार्थ्यांवर पडतो. • आदिवासी साहित्यातून आदिवासींच्या सामाजिक अभिसरणाचे प्रश्न समजून घेता येतात. • ³Ö™üŒµÖÖ ×¾Ö´ÖãŒŸÖ •ÖÖŸÖß-जमातींच्या समस्यांची ओळख या साहित्यातून होते. • भारतीय मुस्लिम समाज आणि संस्कृतीचे वेगळेपण विद्यार्थ्यांना कळते • राष्ट्रीय एकात्मता आणि बंधुभाव ही मूल्ये प्रस्तूत साहित्य प्रवाहातील कलाकृतीतून ×¾ÖªÖ£µÖÖÕ¾Ö¸ü ¹ý•Ö×¾Ö»Öß •ÖÖŸÖÖŸÖ.

- **M. A. II**

- **Semester -1**

³ÖÖÂÖÖ×¾Ö-ज्ञान • **MAR - 232**	• मानवी संदेशन आणि भाषिक उपयोजनास मदत होते. • मानवी जीवनातील भाषेचे महत्व आणि स्थान याचा परिचय होतो. • मानवी संदेशनासह व्यक्तीविकासासाठी त्याचा वापर करता यÖê.

- **Semester -2**

³ÖÖÂÖÖ×¾Ö-ज्ञान • **MAR - 242**	• ´Ö¸üÖšüß ³ÖÖÂÖê“Öê ¿ÖÖÃ¡ÖßµÖ –ज्ञान प्राप्त होते. • प्रमाण भाषा आणि बोलीभाषा यांच्यातील भेदविषयक शास्त्रीय कारणे शोधता येतात. • भाषाभ्यासातून विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास ÃÖÖ¬ÖÖŸÖÖ µÖêŸÖÖê.

- **M. A. II**

- **Semester -1**

मध्ययुगीन पद्यरचना प्रकारांचा अभ्यास (अभंग व भारूड) **MAR - 233**	• संतांच्या अभंग रचनेतून अध्यात्मिक जीवनाचे दर्शन घडते. • संतांच्या अभंग रचनेतून सामाजिक प्रबोधनाची मूल्ये समजून घेता येतात. • तत्कालीन सामाजिक व सांस्कृतिक संघर्ष व समन्वयाचे स्वरूप कळते.

- **Semester -2**

मध्ययुगीन गद्यरचना प्रकारांचा अभ्यास (आख्यान काव्य आणि लावणी) **MAR - 243**	• पंडित कवींच्या मराठी भाषेतील संस्कृत आख्यानांचा परिचय होतो. • पौराणिक साहित्याचा आजच्या पिढीला परिचय होतो. • लावणी वाङ्मयातून सौंदर्य व श्रृंगाररसाचा आस्वाद घेता येतो. • विद्यार्थ्यांना लावणी या कलेच्या क्षेत्रात करिअर करण्याची संधी मिळविण्यास प्रोत्साहन मिळते.

- **M. A. II**

- **Semester -1**

• **व्यवसायाभिमुख लेखन कौशल्ये** **MAR - 234 B**	• सर्जनशील लेखन व व्यवसायिक लेखन कौशल्य विद्यार्थ्यांना प्राप्त करता येतात. • साहित्य प्रकारांच्या घटकांचा परिचय होतो.त्यातून साहित्यनिर्मिती करण्यास प्रेरणा मिळते. • एखदी घटना व प्रसंग घेऊन त्यावर साहित्य निर्मिती करता येते.

- **Semester -2**

• **व्यवसायाभिमुख लेखन कौशल्ये** **MAR - 244 B**	• ग्Ö£Ö ¯ीरीक्षणासाठी आवश्यक असलेल्या गोष्टी शिकता येतात. • ग्रंथ परीक्षणाचा व्यवसाय करता येतो. • ग्रंथ प्रकाशन व वितरण व्यवसाय करण्यासाठी आवश्यक ती कौशल्य प्राप्त करता येतात.